

Quản trị nhà nước ở Việt Nam: Truyền thống & các thách thức mới

G5a: 14-15/06/2020

Tiếp thu thể chế hiện đại & tiếp biến

Thể chế thời hội nhập

Thể chế XHCN có sẵn

Di sản thể chế thực dân

Di sản thể chế các triều đại

Truyền thống bản địa

Lý thuyết kinh tế có thể được dùng để hiểu hệ thống chính quyền (1)

Các thể chế kinh tế,
chính trị có tính chất
khai thác, bóc lột

Thế chế khai thác, bóc lột

DNNN
Tài chính công (PPP)
DN sâu sau, tư bản
thân hữu
Tiếng nói người dân?
Tham nhũng?

~~1802, 1858, 1945,
1975, 1986, 2006?~~

Các thể chế kinh tế,
chính trị có tính chất
dung nạp, bao trùm

Thế chế dung nạp bao trùm

QSD đất
Tự do kinh doanh
Cạnh
Quyền con người
Minh bạch
TNGT?

*Luật sắt của giới đầu sỏ (1% kiểm
soát tài nguyên, quyền lực, cai trị
99% dân chúng còn lại)*

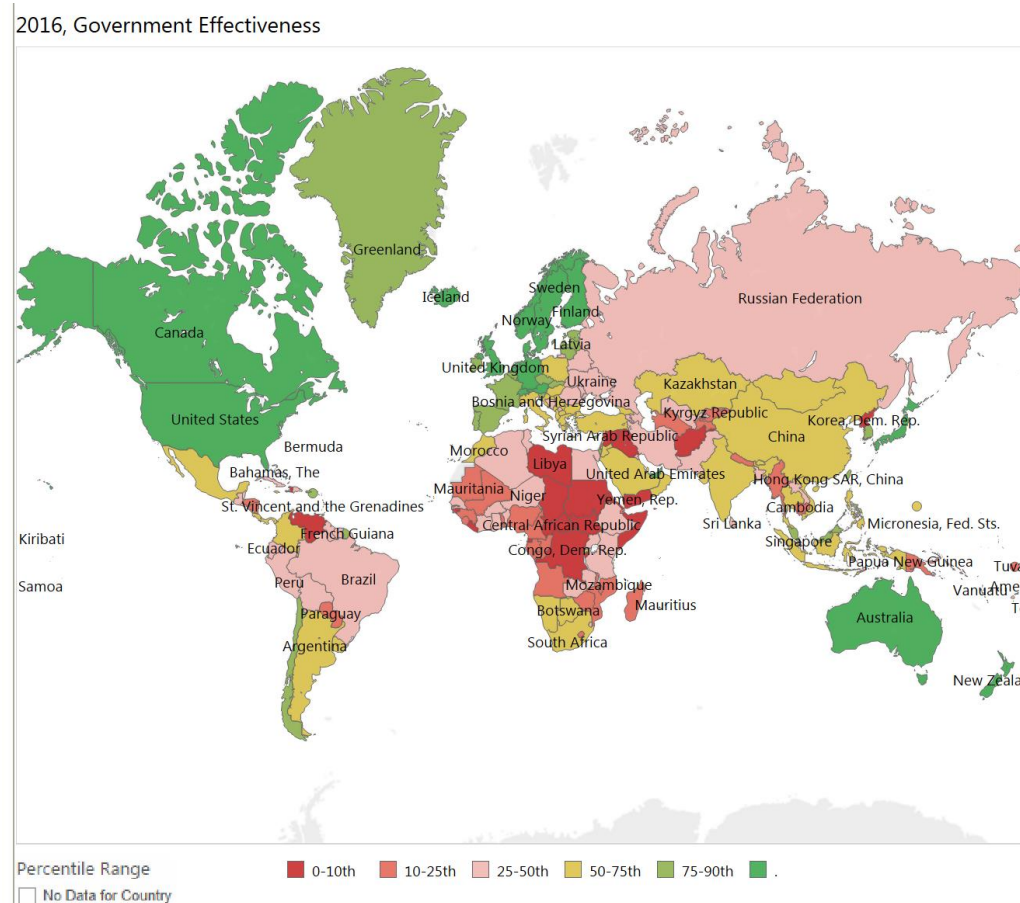
*Thượng tôn pháp luật, trao quyền, lan tỏa
phân bổ phúc lợi rộng rãi, thúc đẩy dân
chủ, trách nhiệm giải trình*

Lý thuyết kinh tế để hiểu chính quyền (2)

- ❖ Cầu & cung về thể chế
- ❖ Chi phí giao dịch
- ❖ Sở hữu & Điều hành
- ❖ Lý thuyết ủy quyền
- ❖ Bất cân xứng thông tin

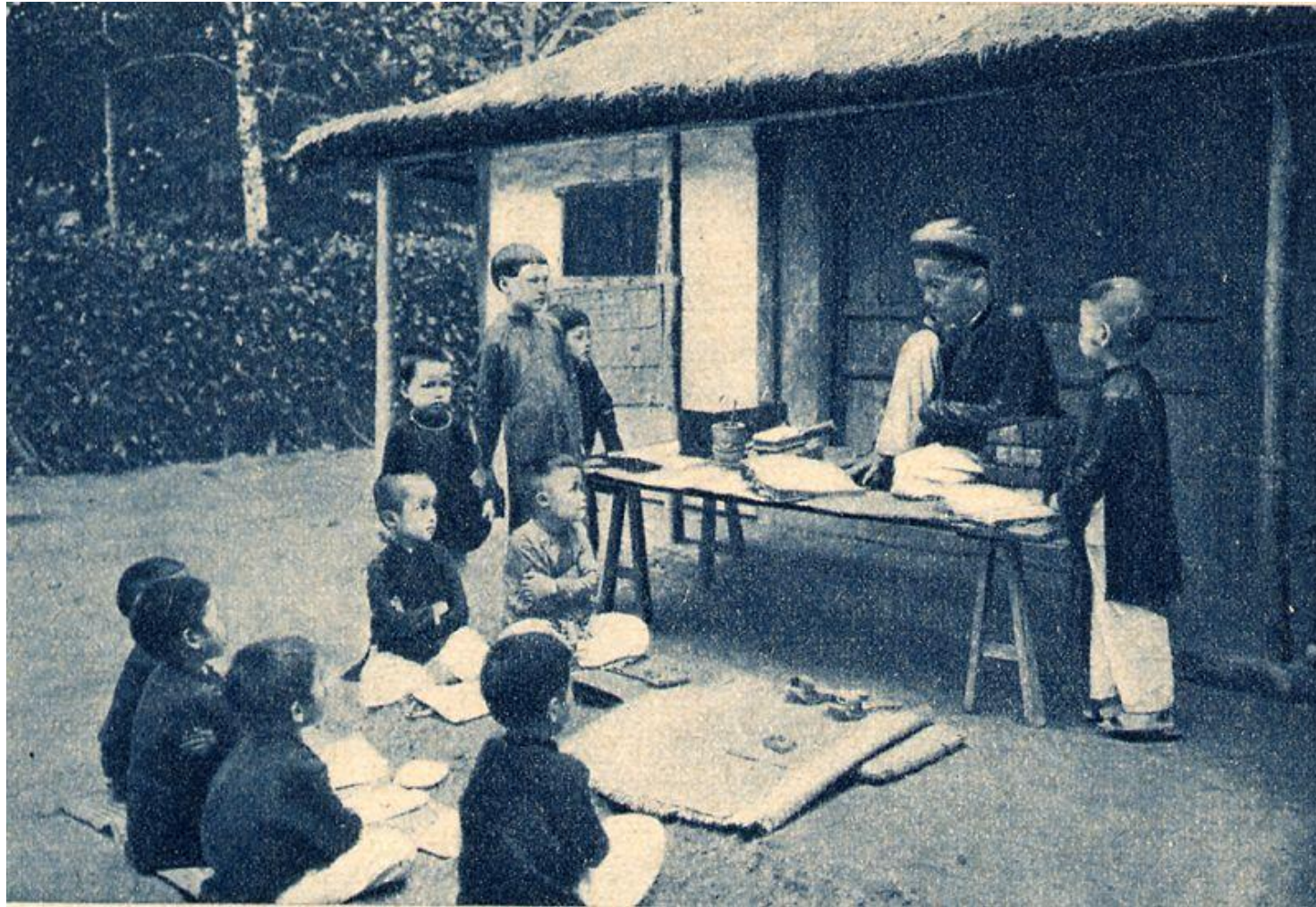
Truyền thống Nho giáo trong nền hành chính Việt Nam

WGI: Hiệu quả của Chính quyền

Nho giáo và Hiện đại hóa ở Đông Bắc Á

- ❖ Fukuyama (2014): Vì sao *xây dựng một Nhà nước hiệu quả... là một nghệ thuật hơn là một khoa học*? Điều gì là bí ẩn sau thành công ở các quốc gia Đông Á (nhà nước kiến tạo hiệu quả)?
 - Các giá trị văn hóa, truyền thống cản trở hoặc thúc đẩy hiện đại hóa nền hành chính công => Vai trò của các thể chế phi chính thức.
- ❖ Readings:
 - Kim Kyong Dong (2017): Critical Reflections
 - Paul Doumer, Xứ Đông Dương thuộc Pháp (253-273)
 - E Poisson, Quan và Lại ở miền Bắc Việt Nam
- ❖ Các làn sóng hiện đại hóa toàn cầu & Sự bất nhịp/lỡ nhịp của các quốc gia Đông Á (Việt Nam nửa cuối thế kỷ XIX)
 - Nguyễn Trường Tộ (1830 – 1871): Tề cấp bát điều, chỉ ra những điểm tiêu cực, dẫn đến lạc hậu của xã hội Việt Nam thời Tự Đức
 - Fukuzawa Yukichi (1835-1901), Khuyên học (Đả phá hủ nho)

Lều chõng đi thi- En route vers le champ de concours

Étonnant document que cette photo de Salles, prise en décembre 1897 à Nam Dinh, lors de l'examen triennal des lettrés : au centre du décor, mélange de mandarinat annamite et de République française, Paul Doumer, ayant à ses côtés le résident de France à Nam Dinh, Lenormand.

1980s: Những thay đổi trong đánh giá về Nho giáo

- ❖ Sự phát triển thần kỳ của Nhật, Hàn, Đài loan, Hongkong gây ra tranh luận ở Phương Tây về các giá trị Châu Á (Nho giáo)
- ❖ Các giá trị của Nho giáo đối với quản lý xã hội
 - Cá nhân
 - Xã hội
 - Tổ chức
 - Chính trị
 - Thế giới

Bài thi đình năm 1442 của Trạng nguyên Nguyễn Trực

Nho giáo tương thích, hỗ trợ Phát triển

- ❖ Mệnh trời: Các ràng buộc để người cai trị không thể tùy tiện (thiên ý dân tâm)
 - ❖ Dân vi bản: Dân là gốc
 - ❖ (Ngự sử) có quyền can gián
 - ❖ Công bằng, coi trọng giáo dục
 - ❖ Thái bình (bao dung, vị tha)
 - ❖ Đề cao ổn định, hài hòa
 - ❖ Khuyến khích sự tham gia, đặc biệt trong giáo dục
- Chịu trách nhiệm trước người dân, trách nhiệm giải trình, tính chính danh
 - Quyền lực vì nhân dân
 - Các cơ hội cho sự tham gia
 - Bình đẳng, an sinh xã hội
 - Chấp nhận sự đa dạng
 - Trật tự công cộng
 - Sự tham gia của người dân

Nho giáo tạo sự khác biệt trong Phát triển

- ❖ Không đối nghịch, không tương thích, Nho giáo tạo ra những con đường riêng dẫn tới Phát triển
- ❖ Các nền dân chủ Đông Á có bản sắc riêng biệt
- ❖ Đề cao sự tôn trọng, tin tưởng chính quyền
- ❖ Đề cao các giá trị nhân bản, nghĩa tình
- Dân chủ & Phát triển kiểu Phương Tây chỉ là một trong vô số mô hình
- Đề cao ổn định, giá trị cộng đồng, hạn chế tự do cá nhân giúp xây dựng nền dân chủ bền vững
- Trật tự pháp trị
- Có sự giao thoa giữa các giá trị của Nho giáo và Nhân quyền

Nho giáo và Quản trị quốc gia: Thảo luận

❖ Gợi ý thảo luận:

- Nho giáo là Nho giáo nào?
- Nho giáo và Chủ nghĩa cộng sản
- Quan hệ nhân quả: Điều gì thúc đẩy phát triển?
 - Kỹ nghệ
 - Thị trường
 - Luật pháp
 - Văn hóa
- Đóng góp của các thể chế phi chính thức trong xây dựng Quản trị quốc gia
- Diễn giải Nho giáo theo các [Viện Khổng Tử đời mới](#)